

Az Oktatásügyi Minisztérium Szemléltető Filmkirendeltsége
diafilm sorozatából

237.szám

O L A S Z O R S Z Á G I.

Földrajzi sorozat:37.

Készült: 1955. évben

Természeti földrajza

1. Az Északi Appenninok /Iiguri App./ főleg homokkőből állnak. A hegység külső lejtőjét termékeny harmadkori rétegek borítják, amelyet a hegységről lefutó folyók összedarabolnak. Carrara vidékén a Tirreno masszívum északi szöglete a felszínre kerül. Ez csupa kristályos kőzetből áll, ezek között van a világhírű fehér-márvány. A hegység magasabb részeit jobbra lombozó erdőségek borítják.
2. Az Északi Appenninok /Etruszk App./ 2 000 m fölé is emelkednek, oldalaik meredek, ezért a közlekedés számára komoly akadályt jelentenek. A kép az Arno felső völgyében készült, ahol a hegyoldalakat szép fenyvesek borítják.
3. A Középső Appenninokban /Umbriai App./ már a mészkő uralkodik. A hegységeket nem borítja összefüggő erdő, sok a bozótos terület és elég sok a kopár hegytető is.
4. Az Abruzzok /Középső App-ban/ a félsziget legmagasabb hegysége, széles, zárt mészkőhegység, erősen elkarsztosodva; A hegység legmagasabb része a Gran Sasso csoport, amely a képen látható.
5. Az Abruzzokban a patakok meredek, mély, szűk völgyeket vágak.
6. A Tivoli vizesések a Római Appenninokban /Középső App. A mészkővidék Róma felé meredeken szakad le a Tevere völgyére, a patakok zuhatagokkal buknak le róla. Sok ebben a mészkőhegységben a festői, vad vidék. Tivoli a rómaiak egyik nagyon kedvelt kirándulóhelye.
7. Dél-Itália/Déli Appenninok/ roppant változatos táj. A nyári szárazság és a mészkő-felszín miatt is sok a bozótos, sőt kopár terület. A képen látható, vízben gazdagabb lejtőket /Lauriai medence/ nyár-, éger-, fűzfák borítják.
8. Dél-Itália /Morano Calabro/

A domb körül zsufoltan épült a városka lépcsőzetesen emelkedő házaival. A háttérben a Monte Pollino /2 248 m/, a Déli Appenninok utolsó, hatalmas mészkő darabja. A városka az é.sz. 40°-tól délre van, a magas hegyvidéket azonban télen itt is hó borítja. A kép arról is meggyőző, hogy még a kisebb olasz településeknek is városias jellegük van.



9. Calabria

Az Appennino félsziget déli végét a tarentumi öböl két félszigetre bontja. A nyugati félsziget Calabria, amely leginkább ös-kőzetekből áll, helyenként azonban nagy darabokon harmadkori vízszintes üledékek takarják. A kép Calabria északi partját mutatja, ahol a vízszintes településű üledékek meredeken szakadnak le a tengerpartra. A plató szegélyén jól látható a külső erők munkája.

10. Dél-Itália uralkodó növénye az olajfa

Az olajfát a macciából nemesítették a mediterrán területek egyik legfontosabb gazdasági növényévé.

11. Dél-Itáliában már a szabadban megél a pálma

A kép Reggio Calabria tengerparti sétányát mutatja, amelynek fő díszfája már a pálma. A háttérben - a Messinai szoroson túl, amely itt 15 km széles - Szicília látszik. /A Messinai szoros legkeskenyebb részén csak 3,5 km, komppal 1 óra./

12. Toscanai medence

A Toscanai medence az Arno széles völgye. A területet kiemelkedett őskori kőzetek alkotják, amelyekben a folyók bevágódtak. A hegység kristályos kőzetei puhák, könnyen pusztulók, ezért a hegység lejtői lankásak, tetői szélesek. Apuhán elmálló kőzetek kitűnő termőtalajt szolgáltatnak. Az egész vidéken rendkívül szorgalmas földművelés folyik. A területen kevés a fa, az utak mentén a mediterrán éghajlatra jellemző ciprusok láthatók.

13. Római Campagna. A Tevere torkolatvidéke és Claudius vízvezetékének romjai a Via Appia mellett. A vulkáni halomvidék kitűnő termőföldű, bájos vidék volt. Róma virágkorában szép földművelés volt ezen a területen, de a középkorban lehanyaglott, mert nagy latifundiumok keletkeztek rajta, amelyeknek egyszerűbb volt a gazdálkodás helyett a birtokokat pásztoroknak bérbeadni. Emiatt elnéptelenedett a vidék, lehanyaglott a földművelés, a Campagnát téli legelőnek használják. Főleg az utak mentén a terület jellemző fái, a ciprus és a pinea láthatók.

14. Tengerparti homokturzás a Tevere torkolatvidékén

Campagna partvidékén - a tengerbe ömlő folyók hordalékából - a tenger munkája végig turzásokat épített. A lapos karéjokban, a sekély tengerparton nincs jó kikötő. A kép a homokturzás sivár vidékét mutatja. A képről is látható, hogy a területet semmire sem lehet használni.

15. A Campagna di Roma tengerpartja a turzások mögött sok helyen mocsaras terület. Az elmocsarasodott-maláriás-területek rettegett hírűek voltak. A turzással elrekesztett elmocsarasodott partot a kép repülőfelvételen mutatja be.

16. A Mocsárvilág /közelről fényképezve/

17. Campania keskeny tengerparti lapály /a Volturno síksága/, Nápoly és a Vezuv környéke. Természeti szépségekben és ókori emlékekben a világ egyik leggazdagabb területe.

18. A Vezuv krátere és lávája. A Vezuv az európai szárazföld legjobban tanulmányozott működő vulkánja. Csucsán a vulkanizmus tanulmányozására obszervatóriumot létesítettek. A hegyre fogaskerekű vasut, a csucsig drótkötélpálya visz. Első ismert kitörése i.u. 79-ben, az utolsó 1949-ben volt.

19. A Sorrentoi félsziget meredek partjai Amalfinál. A Dél-Appenninok nyugati meredek lejtője a Tirreno tenger felé néz, közvetlen a tengerparton igen szép sziklás lejtőket, a tengerbe előugró fokokat látni. A Nápolyi öbölt délről bezáró Sorrentói félsziget déli partján települt Amalfi. A kép bal sarkában terraszos földművelés látszik.

20. Nyugati Alpok: Gran Paradiso csoport. Nyugaton az Alpoknak a belső kristályos vonulata tartozik Olaszországhoz. A képen látható 4 000 m fölé emelkedő csucs tövéből gleccserek indulnak. A kép alsó részén a gleccserpatakok folyásai is láthatók.

21. Nyugati Alpok: a közlekedési szempontból fontos Dora Baltea völgye a Gran Paradiso és a Mont Blanc között.

22. A Monte Rosa csoportja a Mont Blanc után az Alpok legmagasabb hegysége. Csucsa jóval túlulnak az örökhó határán. A kép az örökhóhatár déli határvidékén készült. A kép bal sarkában kecske látható, amely még ebben a magasságban is megél, még itt is megtalálja táplálékát.

23. Keleti-Alpok: A Dolomitok a Keleti -Alpok déli üledékes övezetének leghatalmasabban fejlett, legtömegesebb darabja. A hegység fő építőanyaga triász kori dolomit, róla kapta nevét is. A nem málló, hanem csak aprózódó dolomiton a pusztító erők a legfantasztikusabb formákat hozták létre. A sok sziklatorony, szédítően meredek falak és csucok a turisták tömegeit vonzzák ide. A völgyek gazdag növénytakarójával festői ellentétben van a magas hegyek és csipkés csucok kopársága.

24. A dolomit pusztulásformáit mutatja közelről a kép. Ennyire éles, tarajos sziklagerincek csak dolomiton jöhetnek létre.

25. Jellegzetes lombardiai tájkép: csatorna, országút, fasor, drótkerítéssel elhatárolt birtok. Lombardia az olasz mezőgazdaság legintenzívebb területe, amelynek azonban nagyobb része nagybirtok. A vizierő kihasználása folytán Olaszország legfontosabb iparvidéke is ezen a területen alakult ki.

26. A Reno ártere és magas gátja a folyó torkolatvidékén. A képen látszik, hogy a folyó ártere magasabban van, mint a környező terület. A területet ezért magas gátakkal kell megvédeni az árvizek ellen.

27. Como-parti részlet. Az olasz táj festői szépségű részletei a felsőolaszországi tavak vidékei. A tavak a jégkorszakban keletkeztek, medrüket a jég vájta ki, vizüket a jég végmorénája duzzasz-

totta fel. /A tó 50 km hosszú, 4,5 - 5 km széles, 410 m mély/. Mivel az Alpok magas hegysége az északi hidegebb légtömegek beáramlását megakadályozza, a déli lejtők - a tavak környékének - éghajlata sokkal kellemesebb, mint a Pó alföldi éghajlata. Azért itt a déli lejtők védett völgyeiben is olyan délszaki növényzettel /citrom, pálma/ találkozunk, mint a Riviérán, vagy Dél-Itáliában. A környék lakói halászatból, bor- és gyümölcsstermelésből, idegenforgalomból élnek.

28. Garda tó. Még a Como tónál is látogatottabb üdülőhely. A kép a Garda tó egy vadregényes részletét mutatja, A település házai a tóból kiemelkedő sziklára épültek.

29. Nyugati Riviéra. Jellemzőes mediterrán táj. Az Alpok a nyugati szelektől is megvédik, ezért a pálma itt is megél a szabadban. Tél itt nincsen, az esősebb, hűvösebb idő 2-3 hónapig tart és már februárban virágoznak a mandula- és barackfák. A lakosság a keskeny partszegélyen főleg idegenforgalomból él. /A kép Porto Maurizioot ábrázolja./

30. A Kelet-Riviera partvidékét a nyugati szelektől már nem védik meg az Alpok, ezért éghajlati szempontból háttérbe szorul a Ny. Riviérával szemben, tájépi szépségekben azonban nem marad mögötte. A partszegély egészen keskeny, alig egy sor ház fér el rajta. A partszegély mögötti hegyoldalt szép lombos erdő borítja.

31. A világhírű Kék-barlang Capri szigetén. Capri anyaga fehér mészkő, partjai fantasztikusan csipkézettek, nehezen közelíthetők meg. Idegenforgalmának legfőbb vonzóereje a Kék-barlang. A vízzel borított barlangba a fény a tenger kék vizén át hatol be és ezért az egész üreg kék megvilágítást nyer.

32. Szicília meredeken leszakadó partfalakkal, amely jellemzőes szicíliai part. A sziget szerkezeti szempontból folytatása az Appennino félszigetnek és a sziget északi részén húzódó hegység folytatása az Appenninoknak.

33. Az Etna működő vulkánja Szicília szigetén. Magassága 3 279 m, kerülete a hegy lábánál 145 km. Oldalain kb. 200 mellék- /parazita/ kráter van. Lávaömlések ezeken a mellékrátereken vannak, a főkráterből csak hamu és gőz tör fel. Lejtői 1 700 m-ig művelés alatt állnak, 7-800 m-ig déli gyümölcs, borstermelés, 800 - 1 700 m-ig gesztenye-, gabonatermelés.

Készült a Felsőoktatási Jegyzetellátó Vállalatnál Budapest
Felelős vezető: Heitter Imre